

รูปแบบการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลสู่สถานศึกษาแห่งนวัตกรรม

The Administration Model in Digital Age to Educational Institutions of Innovation

วาสิกา รักยินดี^{1,2*} และพิชญภา ยืนยาว²

¹โรงเรียนบ้านตะโกล่าง

²สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

*walikarakyindee@gmail.com

บทคัดย่อ

ในปัจจุบันการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีบทบาทต่อการศึกษาอย่างมาก หลังจากแนวคิดของบิลล์ เกตส์ (Bill Gate) เกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษา ความคิดของเขาในสมัยนั้นนับเป็นการเปิดโลกทัศน์ด้านการศึกษาด้วยการนำระบบคอมพิวเตอร์สมัยใหม่มาปฏิวัติระบบการเรียนการสอนในปัจจุบัน ซึ่งในปัจจุบันการใช้สารสนเทศเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ มีบทบาทที่สำคัญต่อการพัฒนาการศึกษา 3 ด้าน ได้แก่ เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีส่วนช่วยเรื่องการเรียนรู้ เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยสนับสนุนการจัดการศึกษา และเทคโนโลยีสารสนเทศกับการสื่อสารระหว่างบุคคล ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่สถานศึกษาต่าง ๆ จะต้องพัฒนานวัตกรรม หรือนำนวัตกรรมต่าง ๆ มาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในบทความนี้จะมุ่งเน้นนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับแนวทางในการจัดการให้เกิดนวัตกรรมของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องอาศัยทักษะการคิดที่แตกต่างอย่างสร้างสรรค์ หรือที่เรียกว่าทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม (Innovative Thinking Skills) ซึ่งเป็นทักษะความคิดพื้นฐานในการทำให้เกิดนวัตกรรมในสถานศึกษา

คำสำคัญ: นวัตกรรม ผู้บริหารเชิงนวัตกรรม สถานศึกษาแห่งนวัตกรรม การบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล

Abstract

At present, the information and communication technology has a great role in education. After the Bill Gate concept of using technology in education his thoughts at that time it is a worldview of education with the introduction of modern computer systems to revolutionize teaching and learning systems today. Which currently uses information to improve learning with an important role in the development of 3 aspects of education, including information technology, to help with learning information technology to help support education management and information technology and interpersonal communication. Therefore, it is very important that schools must develop innovation or use various innovations to improve the quality of education in this article, we will focus on presenting ideas about ways to manage innovation. School administrators must use creative thinking skills differently or also known as innovative thinking skills, which is a basic thinking skill in making innovation in educational institutions

Keywords: innovation, innovative executives, educational institutions of innovation, digital age school administration

1. บทนำ

โลกในยุคปัจจุบันได้เปลี่ยนผ่านเข้าสู่ยุคดิจิทัล เนื่องจากมีการใช้เทคโนโลยีเพื่อเชื่อมโยงข้อมูลต่าง ๆ ของทุกภูมิภาคของโลกเข้าด้วยกัน โดยมีการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับ การเปลี่ยนแปลงในอดีตที่ผ่านมา ซึ่งมีผลกระทบต่อ การบริหารจัดการสถานศึกษาเป็นอย่างมาก ซึ่งถือเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการพัฒนาประเทศให้พร้อมเข้าสู่ยุคประเทศไทย 4.0 ที่มีทั้งความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน สังคมจะมีพลังอำนาจในด้านความรู้ ข้อมูลข่าวสาร ทุกคนสามารถเรียนรู้และเรียนผ่านระบบออนไลน์ได้ แต่ในปัจจุบันยังมีความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารระหว่างเด็กในเมืองกับเด็กในชนบท จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ควรใช้ประโยชน์จากการนำระบบเครือข่าย 4G มาใช้ให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ เพื่อให้สถานศึกษาได้เข้าถึงข้อมูลความรู้ได้อย่างเท่าเทียม และเป็นแหล่งความรู้ที่สำคัญที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ รวมทั้งเพื่อสร้างพลังให้เป็นมนุษย์ ที่มีความรู้ความสามารถที่ดีขึ้น และสามารถแข่งขันในเวทีโลกได้ ทั้งนี้จึงจำเป็นต้องปรับปรุงโครงสร้างระบบพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ จากองค์ความรู้เดิมที่มีอยู่ให้หยุดยั้ง และมีความเหมาะสมกับสถานการณ์ดังกล่าว (กิริติ ยศยิ่งยง 2552, หน้า 20) โดยท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของสังคมที่เป็นกระแสแห่งความเป็นโลกาภิวัตน์นั้น ธีระ รุญเจริญ (2550, หน้า 98) กล่าวว่า ความเป็นโลกาภิวัตน์ จะต้องเป็นสังคมที่ต้องอาศัยองค์ความรู้ (knowledge based society) และเศรษฐกิจฐานความรู้ (knowledge based economy) ซึ่งส่งผลต่อทัศนคติทางด้านเทคโนโลยีและความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในปัจจุบันของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ถูกต้องย่อมมีผลทำให้การลงทุนและการใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ของสถานศึกษาเป็นไปอย่างเหมาะสมเกิดความคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการบริหารงานของสถานศึกษา

จากที่กล่าวมาดิจิทัลเทคโนโลยีมีผลกระทบต่อการบริหารงานของสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการบริหารงานวิชาการ การจัดการเรียนการสอน การบริหารทรัพยากรบุคคล การบริหารอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม การบริหารกิจการนักเรียน และการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ซึ่งงานของสถานศึกษาในทุกด้านจะต้องมีระบบจัดการฐานข้อมูลของสถานศึกษาเพื่อการตัดสินใจในการ บริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT Information and Communication Technology) มาใช้การเพื่อสร้างระบบฐานข้อมูลเพื่อการบริหารและการจัดการความรู้ในงานด้านต่าง ๆ ตามที่กล่าวมาแล้วของสถานศึกษา จากความเปลี่ยนแปลงและความท้าทายข้างต้น ตามทัศนะของผู้เขียน ผู้บริหารจำเป็นต้องมีเครื่องมือที่แตกต่างจากในยุคที่ผ่านมาเพื่อการขับเคลื่อนองค์กรสู่ความสำเร็จ และเครื่องมือสำคัญที่จะต้องมีนำไปใช้ ได้แก่ การจัดการความรู้ในองค์กร การบริหารจำเป็นต้องกระตุ้นให้คนในองค์กรพัฒนาความรู้ สร้างนวัตกรรมในการปฏิบัติงานอยู่ตลอดเวลา เนื่องจากองค์กรต้องเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ซึ่งจะช่วยให้องค์กรพร้อมรับความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น ยิ่งไปกว่านั้นยังสามารถนำพาองค์กรสู่การเป็นผู้นำได้ ซึ่งการจัดการความรู้เป็นเครื่องมือสำคัญเพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าว นอกจากนี้การจัดการความรู้ยังเป็นเครื่องมือสำคัญที่สร้างความรู้สึกร่วมของคนในองค์กร สร้างความภาคภูมิใจในการทำงานและกระตุ้นให้คนในองค์กรทำงานอย่าง เต็มศักยภาพที่มีผู้เขียนได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยพบว่าส่วนใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการและการพัฒนาสถานศึกษาจะมีการนำนวัตกรรมเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง ดังเช่น การศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการใช้นวัตกรรม สภาพความต้องการในการใช้นวัตกรรม ความรู้ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการใช้นวัตกรรม พฤติกรรมการใช้นวัตกรรมด้านต่าง ๆ ของผู้บริหารสถานศึกษา แนวทางการพัฒนาและสนับสนุนการใช้นวัตกรรม รวมถึงการศึกษาแนวทางการสนับสนุนการใช้นวัตกรรมเพื่อพัฒนาการศึกษา

จากข้อมูลดังกล่าวได้สะท้อนให้เห็นถึงการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลนี้ ผู้บริหารจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีการสื่อสารและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เพื่อให้สามารถที่จะเลือกใช้กับการบริหารสถานศึกษาให้ได้อย่างเหมาะสม คุ้มค่าและเพียงพอต่อการใช้งาน โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาในโครงการประชารัฐของกระทรวงศึกษาธิการที่ร่วมมือกับภาคเอกชนในการพัฒนาการศึกษาของชาติ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องแสดงศักยภาพทางด้านการบริหารและจัด

สภาพแวดล้อมต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้มีความทันสมัยเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งนอกจากจะมีผลต่อภาพลักษณ์ของสถานศึกษาในชุมชนแล้วยังจะทำให้สถานศึกษาเป็นที่ไว้วางใจของชุมชนในการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพได้อย่างยั่งยืน ดังนั้นทักษะในด้านการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นคุณสมบัติที่ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลต้องให้ความสนใจเป็นอย่างยิ่ง โดยจะต้องมีลักษณะมองกว้างและคิดไกลเพื่อมุ่งมั่นสู่ความสำเร็จ สิ่งสำคัญที่สุดคือ ตัวผู้บริหารต้องมีคุณภาพและต้องพัฒนาตนเอง มีความเป็นผู้นำต้องนำความเปลี่ยนแปลง มีความสามารถในการใช้ทักษะการบริหารได้เป็นอย่างดี (ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ, 2550)

2. การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล (School Management in Digital Era)

การจัดระบบการบริหารของสถานศึกษา นับว่ามีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาเพราะก่อให้เกิดความมีประสิทธิภาพและสามารถครอบคลุมภารกิจด้านการบริหารจัดการได้อย่างมีคุณภาพและบรรลุเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา เป็นไปตามมาตรฐานที่ต้องการได้ อย่างไรก็ตามสถานศึกษาจะต้องมีระบบการบริหารและการจัดการศึกษาที่นำไปสู่คุณภาพของผู้เรียนที่เป็นระบบ ถูกต้อง สมบูรณ์ และเป็นปัจจุบัน เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำไปใช้ในการตัดสินใจดำเนินการต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่มินท์วิชาการได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

การบริหารสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 39 กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาด้านการบริหารวิชาการ ด้านบริหารงบประมาณ ด้านบริหารบุคคล และด้านบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรงนั้น จึงส่งผลให้โรงเรียนจะต้องมีการดำเนินงานบริหารสถานศึกษาตามหลักการกระจายอำนาจดังกล่าว (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550)

วิจิตร ศรีสะอ้าน และทองอินทร์ วงศ์โสธร (2536, หน้า 19) ได้ให้ความหมายของการบริหาร หมายถึง เป็นกิจกรรมของกลุ่มบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ร่วมมือกันทำกิจกรรมเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกันโดยใช้กระบวนการและทรัพยากรที่เหมาะสม

กูต (Good, 1973, หน้า 13) ได้ให้ความหมายการบริหาร หมายถึง เทคนิคและวิธีการต่าง ๆ ที่ใช้ในการดำเนินงานในสถานศึกษาทางการศึกษาเพื่อให้เป็นไปตามนโยบายที่ตั้งไว้

ไซมอน (Simon, 1966, หน้า 3) ได้ให้ความหมายการบริหาร หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ร่วมมือกันดำเนินการเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างร่วมกัน

ธีระ รุญเจริญ (2553, หน้า 3) ได้ให้คำจำกัดความของ คำว่าการบริหาร หมายถึง การทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้โดยอาศัยปัจจัยทั้งหลายในการบริหาร คือ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และวิธีการ

Carter V. Good (1973, หน้า 13) ให้ความหมาย การบริหาร หมายถึง เทคนิคและวิธีการต่าง ๆ ที่ใช้ในการดำเนินงานในสถานศึกษาทางการศึกษาเพื่อให้เป็นไปตามนโยบายที่ตั้งไว้

Hersey, Blanchard and Johnson (1996, หน้า 7) ให้ความหมายว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกับบุคคลและกลุ่มบุคคลซึ่งพร้อมด้วยปัจจัยทางการบริหาร ได้แก่ เครื่องมือต่าง ๆ งบประมาณ และเทคโนโลยี เพื่อที่จะนำสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย

เซอร์โต (Certo, 2000, หน้า 555) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการมุ่งสู่เป้าหมายขององค์กรจากการทำงานร่วมกัน โดยใช้บุคคลและทรัพยากรอื่น ๆ เป็นกระบวนการออกแบบและรักษาสภาพแวดล้อมที่บุคคลทำงานร่วมกันในกลุ่มเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การดำเนินงานของกลุ่มบุคคลร่วมมือกัน ดำเนินการ เพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพทั้งความรู้ ความคิด ความสามารถ และความเป็นคนดี โดยใช้กระบวนการและทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายตามคุณภาพมาตรฐานการศึกษา ผู้บริหารและผู้ที่เรียกว่ามีภาวะผู้นำในองค์กรต่าง ๆ โดยเฉพาะผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา หรือผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ พัฒนาประเทศด้านการศึกษา และก้าวสู่ตำแหน่งผู้นำในอนาคตจึงควรศึกษาคุณสมบัติและสิ่งที่ควรปฏิบัติ เพื่อพัฒนาตนเองให้ขึ้นไปเป็นผู้ที่มีคุณภาพ จนขึ้นไปเป็นผู้นำในดวงใจของผู้ใต้บังคับบัญชาหรือผู้ที่กำลังมองหาแบบอย่างที่ดี ซึ่งในปัจจุบันสถานการณ์โลกได้เปลี่ยนแปลงไปทุก ๆ ปี ดังนั้นความสำคัญของ “ศาสตร์” และ “ศิลป์” ที่ผู้บริหารจะต้องมีเพื่อการปฏิบัติงานบริหารการศึกษาได้อย่างยอดเยี่ยม ตามเป้าหมายและอุดมการณ์ที่ตั้งไว้ จึงควรเปลี่ยนแปลงไปให้ทันยุคทันสมัยด้วยเช่นกัน คุณลักษณะสำคัญของยุคดิจิทัลข้างต้นนี้ จึงมีผลต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาของผู้บริหารเป็นอย่างมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของระบบสารสนเทศ (Information System) เพื่อการบริหารและการจัดการความรู้ (Knowledge Management) ของสถานศึกษาซึ่งมีความจำเป็นและมีความสำคัญต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษา ทิศนคติต่อเทคโนโลยีและความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในปัจจุบันของผู้บริหารสถานศึกษาที่ถูกต้องย่อมมีผลทำให้การลงทุนและการใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ของสถานศึกษาเป็นไปอย่างเหมาะสมเกิดความคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการบริหารงานของสถานศึกษา

3. รูปแบบดิจิทัลเทคโนโลยีกับการบริหารสถานศึกษา

จากการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีและสภาพแวดล้อมในยุคปัจจุบัน ผู้เขียนมีความเห็นว่าคุณลักษณะที่สำคัญของการเป็นผู้นำที่มีประสิทธิผล คือ ผู้บริหารจะต้องได้รับการพัฒนาทักษะที่จำเป็นและสำคัญต่อการบริหารงาน บริหารตนเอง และบริหารบุคลากรอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปสู่การบริหารงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นในยุคดิจิทัลที่ส่งเสริมให้ผู้นำเป็นบุคคลที่มีประสิทธิภาพสูง โดยนักการศึกษาได้มีการให้ความหมายของรูปแบบการบริหาร ซึ่งสามารถสรุปประเด็นสำคัญได้ดังนี้

ราชบัญญัติสถาน (2546, หน้า 965) ให้ความหมายไว้ว่า รูปแบบ หมายถึง รูปที่กำหนดขึ้นเป็นหลักหรือเป็นแนวซึ่งเป็นที่ยอมรับ

รัตนะ บัวสนธ์ (2556, หน้า 40-42) ได้นำเสนอการสร้างรูปแบบในลักษณะเดียวกับการออกแบบการสร้างและประเมินนวัตกรรมการศึกษาซึ่งมีเทคนิควิธีการตามลำดับขั้นตอน ต่อไปนี้

1. จัดลำดับ กำหนดปัญหา และความต้องการพัฒนานวัตกรรม
2. ตัดสินใจเลือกและออกแบบนวัตกรรม
3. สร้างนวัตกรรม
4. ประเมินนวัตกรรม
5. ปรับปรุงนวัตกรรม

โดยวิธีการสร้างรูปแบบ ได้เสนอไว้ 5 ขั้นตอน ได้แก่ (นันทิยา ทองหล่อ 2553, หน้า 6)

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษารวบรวมข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับเรื่องที่จะสร้างรูปแบบโดยศึกษาจากเอกสารงานวิจัย แนวคิด ทฤษฎี

ขั้นตอนที่ 2 ยกร่างรูปแบบ โดยสังเคราะห์เอกสารงานวิจัย แนวคิด ทฤษฎี จำแนกองค์ประกอบตามตัวแปรที่สำคัญ

ขั้นตอนที่ 3 ตรวจสอบรูปแบบโดยการประเมินเชิงปริมาณ และการสัมมนากลุ่ม

ขั้นตอนที่ 4 ศึกษาผลการใช้รูปแบบโดยการทดลองใช้ในสถานการณ์จริง และประเมินผลการทดลอง

ขั้นตอนที่ 5 ปรับปรุงแก้ไขรูปแบบให้สมบูรณ์

ดุสิต สมศรี (2551, หน้า 13) การจำลองภาพจากความคิดรวบยอด ต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ทั้งนี้โดยผ่านกระบวนการทดสอบอย่างเป็นระบบเพื่อให้เกิดความเที่ยงตรงและความน่าเชื่อถือ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550, หน้า 21) กล่าวว่า รูปแบบ หมายถึง แบบแผนหรือขั้นตอนของการดำเนินการ

Good (2008) กล่าวว่า รูปแบบตามพจนานุกรมให้ความหมายไว้ คือ เป็นแบบอย่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างซ้ำหรือทำซ้ำหรือเป็นตัวอย่างเพื่อการลอกเลียนแบบ

Robert John Mcleod (1998) กล่าวว่า รูปแบบ หมายถึง การพรรณนาถึงความจริงอย่างใดอย่างหนึ่งด้วยเจตนาที่จะทำให้เข้าใจง่าย โดยพรรณนาให้อยู่ในรูปแผนภูมิ ซึ่งแสดงให้เห็นส่วนประกอบที่สำคัญ ๆ ของโครงสร้างหรือกระบวนการอย่างใดอย่างหนึ่ง รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประกอบเหล่านั้น

ทวีศักดิ์ อ้าลา (2551) รูปแบบ หมายถึง สิ่งที่ได้รับการพัฒนาขึ้นจากชุดของปัจจัย องค์ประกอบ หรือตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กัน โดยความสัมพันธ์นั้นสามารถแสดงในรูปภาพ แผนภูมิหรือแบบจำลอง เพื่ออธิบายหรือแสดงให้เห็นถึงองค์ประกอบสำคัญและความสัมพันธ์ของเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น

นงลักษณ์ เรือนทอง (2550) ได้สรุปความหมายของรูปแบบ หมายถึง แบบจำลองที่ได้ย่อขนาดจริงให้เล็กลง หรือหมายถึงสิ่งที่แสดงถึงโครงสร้างของความสัมพันธ์กันขององค์ประกอบ หรือตัวแปรต่าง ๆ เพื่อช่วยในการวิเคราะห์ปัญหาและเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ได้ง่ายและดีขึ้น

หากพิจารณาในมุมมองขององค์การทางการศึกษาหรือสถานศึกษาแล้ว กล่าวโดยสรุปได้ว่า รูปแบบ หมายถึง สิ่งที่ได้รับการพัฒนาขึ้น เพื่ออธิบายหรือแสดงให้เห็นโครงสร้างทางความคิด หรือความสัมพันธ์ขององค์ประกอบสำคัญ ๆ ของเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยเป็นภาพสรุปย่อของตัวแปร หรือปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพล หรือส่งผลต่อการพัฒนา หรือการยกระดับไปสู่การพัฒนาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยที่ตัวแปร หรือปัจจัยแต่ละตัวจะมีรายละเอียด ขั้นตอนการดำเนินงานอย่างชัดเจน นอกจากนี้ยังต้องมีความสัมพันธ์กันในเชิงโครงสร้างและความเป็นเหตุเป็นผลซึ่งกันและกันโดยแสดงให้เห็นถึงมโนทัศน์หรืออุดมคติในเรื่องใดเรื่องหนึ่งและแสดงให้เห็นความสัมพันธ์กันขององค์ประกอบต่าง ๆ นั้น ผ่านกระบวนการทดสอบอย่างเป็นระบบ เพื่อช่วยให้ตนเองและคนอื่นเข้าใจได้ชัดเจนขึ้นภายใต้รูปแบบการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาในยุคของการบริหารจัดการศึกษาไทยในปัจจุบัน ท่ามกลาง กระแสแห่งความเป็นโลกาภิวัตน์ (Globalization) ซึ่งอยู่ภายใต้เงื่อนไขการปรับเปลี่ยนการแข่งขัน เพื่อสร้างข้อได้เปรียบ และความมุ่งมั่นของสังคม ที่ดำเนินไป อย่างรวดเร็ว รุนแรง และมีความหลากหลายนั้น ต่างก็ส่งผลกระทบต่อวงการวิชาชีพ โดยเฉพาะด้านการศึกษา ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากการปรับเปลี่ยนบริบท และ โครงสร้างการบริหารของการบริหารจัดการศึกษาภายใต้สาระแห่งบทบัญญัติของกฎหมายการศึกษา ที่เรียกว่า “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542” จากความสำคัญดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารหรือผู้นำหรือผู้จัดสถานศึกษา หรือหัวหน้างาน ไม่ว่าจะหน่วยงานเล็กหรือหน่วยงานใหญ่ หน่วยงานราชการหรือเอกชนก็ตาม ย่อมมีบทบาทที่เป็นผลต่อการสำเร็จหรือประสิทธิภาพของงานเป็นอย่างยิ่ง

4. ความเปลี่ยนแปลงสำคัญทางการศึกษาในยุคดิจิทัล

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศกลายเป็นปัจจัยสำคัญในการเปลี่ยนแปลงวิถีการดำเนินชีวิตของคนในยุคปัจจุบัน เปลี่ยนแปลงรูปแบบการใช้ชีวิตตั้งแต่ตื่นนอนจนกระทั่งการกลับไปสู่นอน ตัวอย่างปรากฏการณ์ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นดังกล่าว เช่น ผู้คนสามารถเชื่อมต่อและถ่ายโอนข้อมูลจำนวนมากได้อย่างสะดวกและเป็นอิสระ และสามารถใช้อุปกรณ์ที่หลากหลายในการเข้าถึงข้อมูลได้ รวมถึงการดำเนินงานในรูปแบบดิจิทัล อันเนื่องจากการเชื่อมต่อข้อมูลสารสนเทศ ทำให้ระบบดิจิทัลมีบทบาทในการดำเนินธุรกรรมต่าง ๆ ทั้งด้านการเงิน การสื่อสาร หรือการปฏิบัติงาน ผู้คน

สามารถปฏิบัติงานหรือทำธุรกรรมต่าง ๆ ไม่ว่าจะอยู่ที่ไหนเวลาใดเพียงแต่สามารถเชื่อมต่อเข้าสู่ระบบอินเทอร์เน็ตได้เท่านั้นเอง แต่ทั้งนี้ผู้คนที่จำเป็นต้องมีทักษะทางภาษาที่มากกว่าคนในยุคที่ผ่านมา ๆ มาแม้กระทั่งการเข้าถึงแหล่งข้อมูลและการเรียนรู้ที่ไม่มีขอบเขตข้อจำกัด ผู้คนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายผ่านเครื่องมือที่หลากหลาย ในขณะที่เดียวกับแหล่งข่าวก็สามารถนำเสนอข้อมูลข่าวสารสู่สาธารณะได้อย่างง่ายดายและรวดเร็ว แต่เมื่อการเข้าถึงข้อมูลไม่ใช่เรื่องยาก ความยากกลับเป็นเรื่องของการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลข่าวสาร ผู้คนจำเป็นต้องตรวจสอบข้อมูลมากขึ้น เพื่อให้แน่ใจถึงความถูกต้องในข้อมูลที่ได้รับ

จากกระแสความเปลี่ยนแปลงข้างต้น ทำให้ในประเทศสหรัฐอเมริกาเกิดการพูดคุยเรื่องนี้และได้มีการพัฒนาแนวคิดเรื่อง "ทักษะแห่งอนาคตใหม่: การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21" โดยความร่วมมือของภาคส่วนวงการศึกษาที่ประกอบด้วยบริษัทเอกชนชั้นนำขนาดใหญ่ เช่น บริษัทแอปเปิ้ล บริษัทไมโครซอฟ บริษัทวอลต์ดิสนีย์ องค์กรวิชาชีพระดับประเทศ และสำนักงานด้านการศึกษารัฐ รวมตัวและก่อตั้งเป็นเครือข่ายองค์การความร่วมมือเพื่อทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (Partnership for 21st Century Skills) หรือเรียกย่อ ๆ ว่า เครือข่าย P21 ซึ่งเครือข่ายเห็นว่า การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาทักษะที่เพิ่มเติมจากคนในศตวรรษที่ 20 และ 19 เด็กและเยาวชนจำเป็นต้องมีทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ซึ่งมีองค์ประกอบคือ 3R4C คือ 3 R ได้แก่ Reading (การอ่าน) Writing (การเขียน) และ Arithmetic (คณิตศาสตร์) ส่วน 4C ได้แก่ Critical Thinking (การคิดวิเคราะห์) Communication (การสื่อสาร) Collaboration (การร่วมมือ) และ Creativity (ความคิดสร้างสรรค์) รวมถึงทักษะชีวิตและอาชีพ และทักษะด้านสารสนเทศสื่อและเทคโนโลยี และการบริหารจัดการด้านการศึกษารูปแบบใหม่

ทักษะสำคัญสำหรับคนยุคดิจิทัล ดังกล่าวจะเป็นต้องอาศัยการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เพราะการจัดการศึกษาในรูปแบบเดิมไม่สามารถใช้การสอนแบบเดิม ๆ ที่เน้นการถ่ายทอดจากครูผู้สอนได้อีกต่อไป ดังนั้นจึงการปฏิรูปการจัดการเรียนรู้จึงเป็นโจทย์สำคัญสำหรับทุกภาคส่วน จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการดำเนินการปฏิรูปที่มีประสิทธิภาพ และการปฏิรูปการจัดการเรียนรู้จะสำเร็จได้ก็ต้องด้วยการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ พร้อมรับกับความท้าทายความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

5. เครื่องมือเพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษาในยุคดิจิทัล

จากความเปลี่ยนแปลงและความท้าทายข้างต้น ผู้บริหารจำเป็นต้องมีเครื่องมือที่แตกต่างจากในยุคที่ผ่านมาเพื่อการขับเคลื่อนองค์กรสู่ความสำเร็จ และเครื่องมือสำคัญที่จะต้องมีการนำไปใช้มีดังนี้

1. การจัดการความรู้ในสถานศึกษา การบริหารจำเป็นต้องกระตุ้นให้คนในองค์กรพัฒนาความรู้ สร้างนวัตกรรมในการปฏิบัติงานอยู่ตลอดเวลา เนื่องจากสถานศึกษาต้องเป็นสถานศึกษาแห่งการเรียนรู้ ซึ่งจะช่วยให้สถานศึกษาพร้อมรับความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

2. การสร้างวัฒนธรรมในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลง ความเปลี่ยนแปลงจะเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วขึ้น สถานศึกษาที่มีโครงสร้างการทำงานที่ไม่เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลง คือ สถานศึกษาที่จะขาดศักยภาพในการจัดการปัญหาที่เกิดขึ้น

3. การทำงานอย่างเป็นเครือข่าย สถานศึกษาที่ทำงานอย่างโดดเดี่ยวจะเป็นสถานศึกษาที่ขาดประสิทธิภาพในการทำงานไปโดยอัตโนมัติสำหรับการจัดการศึกษาในยุคดิจิทัล สถานศึกษาจำเป็นต้องสร้างเครือข่ายความร่วมมือกันเพื่อการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และร่วมกันทำงานเพื่อผลักดันการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

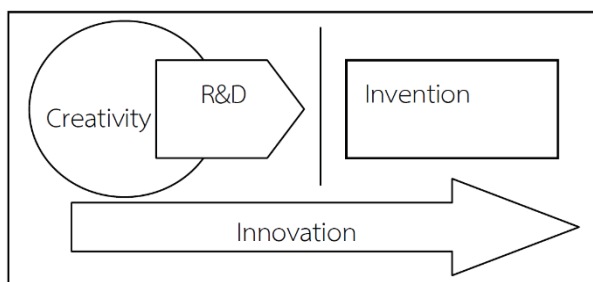
4. การทำงานร่วมกับสถานประกอบการเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ความต้องการการจัดการศึกษาที่เปลี่ยนไป เป็นโจทย์ให้สถานศึกษาจำเป็นต้องเพิ่มการทำงานร่วมกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมากขึ้น ทั้งจากส่วนของผู้ปกครองของผู้เรียนที่

สถานศึกษาจะต้องสนองตอบ รวมไปถึงความต้องการของสถานประกอบการที่สถานศึกษาจะต้องเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียนในการเข้าสู่การทำงาน และในด้านการศึกษาต่อ

6. ความต้องการนวัตกรรมสำหรับการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล

ในปัจจุบัน แนวคิดเกี่ยวกับนวัตกรรมมีอิทธิพลและมีบทบาทเป็นอย่างยิ่งต่อสถานศึกษาและสังคม คำว่า “นวัตกรรม” เริ่มเป็นที่สนใจและมีความสำคัญต่อแวดวงวิชาการมาเป็นระยะเวลานานพอสมควร โดยความหมายของ “นวัตกรรม” (innovation) มีรากศัพท์มาจาก Innovare ภาษาลาติน แปลว่า ทำสิ่งใหม่ขึ้นมา หรือการใช้ประโยชน์ จากสิ่งที่มีอยู่แล้วมาใช้ในรูปแบบใหม่ โดยอาศัยการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ (change) ที่เกิดขึ้นรอบตัวเราให้กลายเป็นโอกาส (opportunity) และถ่ายทอดไปสู่แนวความคิดใหม่ที่ทำให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม” แนวความคิดนี้ได้ถูกพัฒนาขึ้นมาในช่วงต้นศตวรรษที่ 20 จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้มีผู้ให้ความหมายนวัตกรรมไว้ดังนี้

ไชย ณ พล อัครศุภเศรษฐ์ (2550, หน้า 17) ได้ให้ความหมายของ นวัตกรรม คือ กระบวนการใหญ่ของการสร้างสรรค์ การวิจัยพัฒนาออกแบบ การประดิษฐ์ และการบริหารประดิษฐ์กรรมที่เกิดขึ้นแล้วซึ่งมีความสัมพันธ์โดยภาพรวมดังนี้

ภาพที่ 1 ความเชื่อมโยงระหว่างการสร้างสรรค์ การวิจัยพัฒนา และประดิษฐ์กรรม

ที่มา: ไชย ณ พล อัครศุภเศรษฐ์, 2550, หน้า 17

กীরติ ยศียง (2552, หน้า 7) เห็นว่า นวัตกรรม เป็นกระบวนการสร้างสรรค์ คิดค้น พัฒนา สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงและมีการเผยแพร่ออกสู่ชุมชน ในลักษณะเป็นของใหม่ที่ไม่เคยมีมาก่อน หรือของเก่าที่มีอยู่เดิม แต่ได้รับการปรับปรุงเสริมแต่งพัฒนาขึ้นใหม่ให้มีมูลค่าทางเศรษฐกิจ สามารถนำไปใช้ในเชิงพาณิชย์ได้

พรณี สวนเพลง (2552, หน้า 55) ได้ให้ความหมายไว้ว่า นวัตกรรม หมายถึง ผลลัพธ์ที่เกิดจากการจัดการความรู้ โดยการบูรณาการที่เกิดจากการสร้างองค์ความรู้ใหม่ หรือการต่อยอดองค์ความรู้เดิม และสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ทางด้านการพาณิชย์และการค้าโดยนวัตกรรมจะเป็นเครื่องมือที่สำคัญ เพื่อแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงาน ก่อให้เกิดความแตกต่างและมีความเป็นเลิศและทำให้องค์กรมีขีดความสามารถในการแข่งขันได้อย่างยั่งยืน

ณัฐยา สินตระการผล (2553, หน้า 65) ได้ให้ความหมายไว้ว่า นวัตกรรม หมายถึง การผสมผสานสิ่งที่มี ซึ่งเป็นการนำความคิด ความสามารถ และสินทรัพย์ที่มีอยู่แล้วมาผสมผสานกันใหม่หรือช่วยในการประดิษฐ์คิดค้นผลิตภัณฑ์และบริการที่แปลกใหม่

พยัต วุฒิรงค์ (2553, หน้า 43 - 67) ได้ให้ความหมายไว้ว่า นวัตกรรม หมายถึง สิ่งใหม่ที่ไม่เคยมีมาก่อนในหน่วยงานสถานศึกษา ประเทศหรือในโลกและต้องสามารถนำมาใช้ได้จริง เพื่อสร้างให้เกิดประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจ สังคม หรือจิตใจ

ดังนั้นผู้เขียนจึงสรุปได้ว่า จากความเปลี่ยนแปลงและความท้าทายในปัจจุบัน ผู้บริหารจำเป็นต้องมีเครื่องมือที่แตกต่างจากในยุคที่ผ่านมาเพื่อการขับเคลื่อนองค์กรสู่ความสำเร็จ นอกจากนี้ ผู้บริหารควรสร้างความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง

ให้แก่ครู เพื่อให้ครูปรับเปลี่ยนแนวคิดและเรียนรู้การเปลี่ยนแปลงในยุคเทคโนโลยีดิจิทัล อีกทั้งการบริหารสถานศึกษาในยุคโลกาภิวัตน์และยุคของการปฏิรูปการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีเครื่องมือในการบริหารจัดการ ซึ่งได้แก่นวัตกรรมนั่นเอง “นวัตกรรม” เป็นเครื่องมือประเภทหนึ่งที่มีประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษาไปสู่เป้าหมาย การบริหารสถานศึกษาแนวใหม่จึงจำเป็นต้องนำ “นวัตกรรม” มาเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการ รวมถึงการนำมาใช้เป็นเครื่องมือหนึ่งในการบริหารจัดการ ซึ่งการนำไปใช้จะประสบความสำเร็จหรือไม่ ขึ้นอยู่กับปัจจัยและบริบทต่าง ๆ อีกหลายประการ ผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากร ทีมงานต้องมียุทธศาสตร์ความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมในการบริหารที่นำมาใช้ สามารถปฏิบัติได้ ถ่ายทอดเป็น และองค์กรหรือสถานศึกษาต้องมีความพร้อมในการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เพื่อนำไปสู่การเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมในการรองรับนวัตกรรมเพื่อการบริหารสถานศึกษาต่อไป

7. บทสรุป

ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำสูง คือ คุญแจสำคัญไปสู่การปฏิรูปการศึกษาที่ยั่งยืน ซึ่งนักการศึกษาทั้งหลายต่างมีความเชื่อว่าผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีทักษะการบริหาร เป็นผู้นำทางวิชาการมีความรู้ความสามารถและมีความเป็นมืออาชีพ จึงจะเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพและบริหารงานให้เกิดประสิทธิผลต่อการพัฒนาทั่วทั้งองค์กร และสามารถสร้างบรรยากาศที่ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมและพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงที่ดำเนินไปอย่างรวดเร็วทุกองค์กรจะมุ่งปฏิรูปการปฏิบัติงานให้มีคุณภาพ มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับและเน้นในเรื่องความรับผิดชอบต่อในด้านต่าง ๆ ที่มีต่อผู้รับบริการ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องเป็นผู้นำยุคใหม่ที่สามารถมองภาพขององค์กรได้อย่างทะลุปรุโปร่งและชัดเจน สามารถเชื่อมโยงสภาพปัจจุบันและภาพในอนาคตที่ต้องให้ความสำคัญและต้องเปลี่ยนแปลงรวมทั้งต้องเป็นผู้นำทีมแห่งการเรียนรู้ ซึ่งจะส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลอย่างยั่งยืน

ในยุคดิจิทัลที่มีการเปลี่ยนแปลงด้านการศึกษาที่สำคัญหลายด้าน เช่น ทิศทางการวางแผนพัฒนาการบริหารสถานศึกษาและผู้เรียน ต้องมีการเตรียมความพร้อมด้านทักษะและสมรรถนะเพื่อให้สามารถปรับตัวได้กับความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในช่วงอีกไม่กี่ปีข้างหน้า รวมไปถึงการวางแผนรูปแบบการดำเนินงานเพื่อรองรับเทคโนโลยีดิจิทัล ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้แก่กลุ่มคนวัยทำงาน และเน้นการพัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่อง มีการพัฒนาด้านเนื้อหาวิชาการและรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาเพื่อให้คนหลายกลุ่มสามารถเข้าถึง เข้าใจ และสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นรูปแบบการดำรงชีวิตที่จะเกิดขึ้นในช่วงไม่กี่ปีข้างหน้า จะมีการเปลี่ยนแปลงไปตามความเจริญก้าวหน้าในด้านเทคโนโลยี ภาคการศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจึงควรกำหนดนโยบายที่มีทิศทางในอนาคตให้ครอบคลุมถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม ไม่ใช่เฉพาะกลุ่มผู้เรียนเพียงอย่างเดียว เทคโนโลยีดิจิทัลจะเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการศึกษาในด้านการเรียนการสอนและการเรียนรู้ ผู้สอนจึงต้องมีศักยภาพในการเรียนรู้เทคโนโลยีดิจิทัล โดยเทคโนโลยีดิจิทัล สามารถเพิ่มโอกาสในการเรียนรู้ของประชาชนให้สอดคล้องกับสภาพสังคมที่พึงประสงค์ ผู้บริหารและผู้มีอำนาจตัดสินใจต้องวางแผน และกำหนดรูปแบบการพัฒนาการศึกษาในประเทศเพื่อมุ่งสู่การพัฒนาเศรษฐกิจด้วยเศรษฐกิจดิจิทัล โดยส่งเสริมการศึกษาในรูปแบบการเรียนรู้ด้วยตัวเอง การศึกษานอกระบบและการเรียนรู้ตลอดชีวิต รวมถึงการอาชีวศึกษาและการเรียนรู้ในสถานประกอบการเพื่อสร้างประสบการณ์ตรงให้แก่ผู้เรียนและทำให้ผู้เรียนรู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี

ทักษะภาวะผู้นำในยุคนี้เป็นยุคที่มีกระบวนทัศน์ด้วย 4.0 เพื่อไม่ให้ล้าสมัย ผู้เขียนจึงได้ศึกษาเกี่ยวกับ “ทักษะสำคัญของผู้บริหารยุค 4.0” จำนวน 10 ทักษะ ของ Center Creative Leadership (CCL) และ National Association of Secondary School Principals (NASSP) ซึ่งประกอบด้วย 1) ทักษะการสร้างทีมงาน 2) ทักษะการจัดการความขัดแย้ง 3) ทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ 4) ทักษะการตัดสินใจ 5) ทักษะการคิดสร้างสรรค์ 6) ทักษะทางเทคโนโลยี /นวัตกรรม /ดิจิทัล 7) ทักษะการสื่อสาร 8) ทักษะการจูงใจ 9) ทักษะการมอบหมายงานและการสอนงาน และ 10) ทักษะชีวิต ซึ่งเป็น

คุณลักษณะที่สำคัญของการเป็นผู้นำที่มีประสิทธิผล ผู้บริหารซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาหรือหน่วยงานจึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาทักษะที่จำเป็นและสำคัญต่อการบริหารงาน บริหารตนเอง และบริหารบุคลากรอย่างต่อเนื่องเพื่อนำไปสู่การบริหารงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จากแนวคิดทักษะสำคัญของผู้บริหารยุค 4.0 จำนวน 10 ทักษะ ของ Center Creative Leadership (CCL) และ National Association of Secondary School Principals (NASSP) ที่กล่าวมาข้างต้นนั้น การพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานถือว่าเป็นกรอบสำคัญในการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 (พ.ศ. 2552 – 2561) โดยมุ่งหมายให้ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาตนเองและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการบริหารและพัฒนาการศึกษาในปัจจุบันจะมีลักษณะแตกต่างไปจากเดิมมาก โดยสถานศึกษาจะมีอำนาจในการบริหารและจัดการศึกษาด้วยตนเองมากขึ้น เพราะฉะนั้นการพัฒนาทักษะภาวะผู้นำสำหรับผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล โดยเฉพาะในประเทศไทยจึงเป็นเรื่องเร่งด่วนที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องวางแผนและจัดลำดับความสำคัญ ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องปรับบทบาทหน้าที่เพื่อปฏิบัติงานในรูปแบบใหม่ได้อย่างยั่งยืน โดยเราจะต้องเร่งเสริมสร้างคุณภาพในตัวผู้นำองค์กรของสถานศึกษา เพื่อให้มีทักษะในการบริหารงานยุคดิจิทัล มีความรู้มิติกว้าง มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ มีนิสัยผู้นำที่แท้จริง มีพฤติกรรมและมีคุณลักษณะของการเป็นผู้นำที่ทรงประสิทธิผลสามารถนำพาทีมงานในสถานศึกษาบรรลุตามเป้าหมายของการพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดผลสัมฤทธิ์ในทางปฏิบัติที่ยั่งยืน ผู้บริหารควรมีคุณลักษณะเป็นผู้อำนวยการที่คอยอำนวยความสะดวกให้กับครูผู้สอนในการบริหารงานสถานศึกษาและในการขับเคลื่อนนวัตกรรมสู่การปฏิบัติจริงให้เกิดผลสำเร็จ และควรให้ความสำคัญในด้านการพัฒนานวัตกรรมการศึกษา การพัฒนาครูผู้สอนให้ใช้รูปแบบการสอนเทคนิควิธี ศาสตร์การสอนใหม่ ๆ มาใช้ในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ และผู้บริหารควรเป็นแบบอย่างที่ดีมีความรู้ในเรื่องการเผยแพร่ นวัตกรรมสู่การปฏิบัติ จึงจะนำพาครูผู้สอนประสบผลสำเร็จ สามารถบริหารจัดการและสนับสนุนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลส่งผลกระทบต่อคุณภาพผู้เรียนตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

8. เอกสารอ้างอิง

- กิริติ ยศยิ่งยง. (2552). **องค์กรแห่งนวัตกรรม**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐยา สินตระการผล. (2553). **การสร้างนวัตกรรมให้เป็น Core Competency**. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- ดุสิต สมศรี. (2551). **การพัฒนาตัวแบบการบริหารแผนยุทธศาสตร์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในบริบทการกระจายอำนาจทางการศึกษา**. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ทวีศักดิ์ อลา. (2551). **การนำเสนอรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนที่เป็นนิติบุคคล**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). **ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ: แอล.ที.เพรส.
- ธีระ รุญเจริญ. (2553). **ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษาเพื่อปฏิรูปรอบสองและประเมินภายนอกกรอบสาม**. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- นงลักษณ์ เรือนทอง. (2550). **รูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล**. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นันทิยา ทองหล่อ. (2553). **การสร้างและพัฒนา นวัตกรรมการศึกษา**. (เอกสารประกอบคำบรรยายการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พยัคฆ์ วุฒิมรงค์. (2553). **นวัตกรรมและความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย: ก้าวต่อไปสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรณี สวนเพลง. (2552). **เทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมสำหรับการจัดการความรู้**. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.

- รัตน์ะ บัวสนธิ์. (2556). การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 2). พิษณุโลก: บัณฑิตวิทยาลัย.
- วิจิตร ศรีสะอ้าน และทองอินทร์ วงศ์โสธร. (2536). แนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยการบริหารการศึกษา: ประมวลสาระชุดการวิจัยการบริหารการศึกษา หน่วยที่ 8-9. กรุงเทพฯ: สุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ.2550. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติ. (2550). รายงานการวิจัยเรื่อง ผลกระทบโลกาภิวัตน์ต่อการจัดการศึกษาไทยใน 5 ปีข้างหน้า. นนทบุรี: ออฟเซ็ท เพรส จำกัด.
- Certo, Samuel C. (2000). **Modern management: Diversity, Quality, Ethics and Global management**. 8th ed. New Jersey: Prentice-Hall.
- Good, C.V. (1973). **Dictionary of education**. New York: Mcgraw-Hill.
- Good. (2008). **Model of teaching in schools**. (Online). Available form http://www.trg1obec.go.th/new_filep30346241849pdf.
- Hersey, Paul, Kenneth H. Blanchard and Dawey E. Johnson. (2001). **Management of Organizational Behavior: Leading Human Resources** (8th ed.). New Jersey: Prentice Hall.